Jazykový pohled na názvy cestovních kanceláří v Egyptě a České republice

Amr Ahmed Shatury

Vždy, když vidím jezdit po káhirských ulicích turistické autobusy, zaujmou mě na nich nápisy a loga cestovních kanceláří. Všiml jsem si, že v těchto názvech vládne naprostý chaos a neřídí se žádnými pravidly. To mě vedlo k tomu, že jsem se rozhodl zabývat touto problematikou a výsledkem mého bádání je několik následujících poznatků.

Názvy egyptských cestovních kanceláří

Nejprve jsem začal hledat cestovní kanceláře ve Zlatých stránkách, ale pak jsem zjistil, že existuje katalog Egyptian Travel Agents Association (Agencies Directory 2003–2004). Z tohoto katalogu jsem vybral názvy cestovních kanceláří kategorie A. To jsou cestovní kanceláře, které mají práva zabývat se všemi turistickými činnostmi, zejména zahraniční turistikou a organizováním výletů pro turisty (celkem 846 cestovních kanceláří).

V názvech cestovních kanceláří převládají názvy začínající písmeny A, S, E, M, T, N. Písmeno A (96), např. Aton Tours, Akhnaton Tour, Amos Tours, African Tours; písmeno S (94), např.: Seven Tours, Sharm Tours, Shahrazad Tour; Safari Tours; písmeno E (89), např. Everest Tours, Enjoy Tours, Emperor Tours, Emilio Tours; písmeno M (61), např.: Mena Tours, Mereet Travel, Mekka Tours, Memphis Tours, písmeno T (61), např.: Tresor Travel, Tropic Travel, Tutankhamon Tours & Travel, Travel Plus; a písmeno N (55), např.: Natural Plu Tours, Nefert Travel, Nefertiti Travel, New City Travel.

Naprostá většina názvů cestovních kanceláří (717) končí jedním ze tří anglických výrazů „tour“, „tours“ nebo „travel“. Pouze 5 cestovních kanceláří má v názvu francouzský ekvivalent „voyage“, např.: Bon Voyage, Conseiller Voyage, Image Voyage, Sharm Voyage, Scribe Voyage, a v jednom názvu jsou spojeny oba termíny: L'aube Voyage Tours.

Zbývající počet názvů končí jinak a neobsahuje výše uvedené výrazy, např.: Arab Maritime Company – Pasco, Arab Universal Center, Egypt Royal Service, Embassy Transport Tourism.

Některé názvy cestovních kanceláří obsahují výrazy „travel“ a „tours“ dohromady (16), např.: Gulf Travel & Tours, Hurghada Travel & Tours, Minerva Travel & Tours, Midland Travel & Tours.

Někdy se objevuje výraz „travel“ jako přídavné jméno na počátku názvu, např.: Travel Group, Travel Harmony Egypt, Travel Expert of Egypt.

Jen málo cestovních kanceláří (7) používá v názvu výraz „travel agency“, přestože je to, podle mého názoru, správné a výmluvné pojmenování, např.: Arab Travel Agency, Tivoli Travel Agency, Universal Travel Agency, Flying Carpet Travel Agency.

Výjimečně se píše název cestovní kanceláře jako kompozitum (2), kde výraz „tour“ tvoří jednu jeho část: Egyptour, Alpitour.

Některé cestovní kanceláře mají v názvu kvalitativní přídavná jména: Nejfrekventovanější přídavné jméno je „new“ (10), např.: New Sky Travel, New Eyes Travel, New Egypt Travel, New Group Travel. Na druhém místě je přídavné jméno „Egyptian“ (6), např.: Egyptian Star Tours, Egyptian Travel Center, Egyptian Travel Service. Na třetím místě je přídavné jméno „nice“ (3): Nice Tours, Nice Trip Travel, Nice Day Tourism Transport. Další přídavná jména „happy, royal, sunny, blue, green, good, golden, great“ se vyskytují jen jednou nebo dvakrát, např.: Happy Centre Tours, Happy Dal Tours, Royal Holidays Travel, Sunny Land Tours, Blue Sky, Green Vally Tours, Good Earth Tours.

Zřídka se v názvu cestovní kanceláře setkáme se slovesem (4), např.: Let us Travel to Egypt, I can Travel.

Mnoho cestovních kanceláří (79) nese jména majitelů a jejich rodinných příslušníků (nejčastěji dětí), např.:

- křestní jména: Hadir Tours, Hady Tours, Hagar Tours, Helal Tours, Heba Tours. Většinou se jedná o ženská jména, protože zní lépe než mužská;
- příjmení: Karim Tours, Khattab Tours, Khedr Travel, Yamany Tours, Younis Tours. Některé cestovní kanceláře nesou dokonce i přezdívky majitelů a jejich dětí, např.: Fatima Tours, Mahy Tours, Noga Tours, Bahi Travel atd.

Některé názvy cestovních kanceláří (24) tvoří zkratky, které nejsou na první pohled srozumi-

telné. Po lopotném hledání jsem dospěl k tomu, že většina těchto zkratek je tvořena z počátečních písmen jména majitele cestovní kanceláře, např.: S. S. Tours Egypt, A. O. Tours, B. G. Travel, B. I. G. Travel, AW Travel, K Y. Tours.

Je zajímavé, že název jedné cestovní kanceláře tvoří, kromě výrazu „tours“, jenom jedno písmeno: Z Tours. Na stejné stránce katalogu egyptských cestovních kanceláří byla další cestovní kancelář, jejíž název tvoří stejné písmeno, ale tentokrát zapsané jako ZET.

Za staromódní je pokládáno, a to nejen v názvech cestovních kanceláří, ale i v názvech obchodních společností, psaní jména majitele společnosti dohromady se zkratkou slova „company“ (co). V názvu cestovní kanceláře jsme se s tím setkali jen dvakrát: Farahatco Travel (Farahat je vlastní jméno), Mazieco Tours. Někdy zkratka co. tvoří kompozitum i s jiným slovem, např.: Islamco Travel, Travco Holding Group.

Přesto, že se většina názvů cestovních kanceláří skládá ze dvou nebo tří slov, nalezli jsme poměrně velký počet názvů (36), který tvoří čtyři až pět slov, např.: Abanoub Travel and Tourist Services, El Alamia For Tourism and Hotels, Karnak Travel & Touristic Services, Wings Tours & Nile Cruises.

Některé cestovní kanceláře (27) mají v názvu různá zahraniční toponyma, a to patrně v závislosti na tom, kam pořádají zájezdy:

- jména měst a jejich částí: Louvre Travel, Marrakech Tours, Mekka Tours, Milano Tours, Hamburg Travel, Vienna Tourism Transport, Zamzam Tours, Mina Tours (poslední dva názvy nesou jména posvátných míst v Saúdské Arábii);

- jména zemí: Maroko Tours, Bahrajn Travel, Kuvajt & Arab Countries Tours. Jelikož Egypťané často jezdí do Ameriky, organizuje tam mnoho cestovních kanceláří zájezdy. Některé z těch kanceláří pak mívají ve svém názvu substantivum „America“ a adjektivum „American“, anebo nesou jména různých amerických měst a míst (7), např.: Hyatt Tours of America, American Star Travel International, American Express of Egypt L.T.D., Miami Tours Egypt, New York Tours, Florida Travel of Egypt, Disney Tours.

Zatímco některé cestovní kanceláře jsou pojmenovány podle zahraničních míst, jiné nesou názvy egyptských lokalit, které však nemusí být cizincům známé, protože se v nich nenachází žádné významné památky a turistické cíle, např.: Dekernis Tours, Damanhour Travel, El-Dakahlia Tours, Maddai Travel, Mansoura Travel, Manzala Tours, Assiut Tours.

Dále se v názvech cestovních kanceláří objevují jména staroegyptských bohů, bohyní, králů a královen (28), např.: Aton Travel, Cleopatra Tours, Cheops Travel, Isis Travel, Zoser Tours, Nefertiti Travel, Nefertari Travel, Min Travel atd.

Mnoho cestovních kanceláří organizuje také zájezdy pro muslimy do Saúdské Arábie za účelem vykonat pouť do Mekky a navštívit různá posvátná místa. V jejich názvech se pak objevují jména těchto poutních a posvátných míst nebo výrazy vyjadřující muslimské hodnoty, ve snaze upoutat pozornost věřících a zlákat je k zakoupení zájezdu, např.:

- svatá města: Mekka Tours, El-Madina (prorokovo město) for Tourism and Travel;
- další posvátná místa: Kabba Tours, Mena Tours, El-Rawda Travel (místo, kde je pochován prorok Mohammed), Zamzam Tours, Yanbu Travel;
- muslimské hodnoty: El-Eman Travel (víra), El-Moslem Tours (muslim), Holy Land Travel (svatá země), Misr El-Haramain Travel (Egypt – dvě posvátné mešity).

Některé cestovní kanceláře mají v názvu jména osobností známých z egyptského kulturního prostředí, např. arabských básníků, hlavních hrdinů arabských pohádek, postav z oblíbených z filmů a seriálů apod.:

- Omar El-Khayyam Tours (Omar El-Khayyam je arabský básník),
- Shahrazad Tours (Šahrazáda je princezna z pohádek Tisíce a jedné noci),
- Sindbad Travel (Sindibád je námořník z pohádek Tisíce a jedné noci),
- Hamis Travel (Hamis je jméno faraónovy dcery z egyptského filmu ze 70. let),

– Osheen Tours (Osheen je jméno dívky z populárního japonského seriálu, který byl promítán v Egyptě před patnácti lety).

Některým názvům cestovních kanceláří nechybí ani vtip a ukazují, že výběr názvu cestovní kanceláře je zcela svobodný, neřídí se žádnými pravidly a záleží jen na vůli majitele, např.: One way Travel (jednosměrná cesta), At Once Travel (okamžitě), A. One (číslo jedna), Fly well Travel (šťastný let), I Can Travel (mohu cestovat), Smile Tours (úsměv/usmívej se), Travel Bug Egypt (štěnice).

Někdy se názvy cestovních kanceláří opakují jen s nepatrnou změnou nebo přidáním jednoho slova, např.: Aqua Sun Egypt / New Aqua Sun Egypt, Kabnouri AG Travel / Kabnouri Sky Travel, Winges Group / Winges Tours.

Z výše uvedeného je zřejmé, že většina cestovních kanceláří používá anglické názvy. Je zajímavé, že na vývěsních štítech těchto kanceláří a jejich autobusech se uvádí název cestovní kanceláře v angličtině a vedle něj fonetický přepis v arabštině, tj. arabským písmem.

Názvy českých cestovních kanceláří – srovnání

Doposud jsme se zabývali pouze názvy egyptských cestovních kanceláří, které se nyní pokusíme porovnat s názvy českých cestovních kanceláří. Prostudoval jsem názvy 244 českých cestovních kanceláří, které jsou členy Asociace českých cestovních kanceláří a agentur AČCK (viz www.accka.cz). Od začátku bylo jasné, že kultura a historie obou zemí má značný vliv na volbu názvu cestovní kanceláře.

Mnoho českých cestovních kanceláří (81), stejně jako egyptských, má v názvu jeden ze tří anglických výrazů „tour“, „tours“ nebo „travel“, např.: Melissa Travel, Palma Travel, Tempo Tours Praha, Jihospol Tours. Francouzský výraz „voyage“ se v názvech českých cestovních kanceláří nevyskytuje vůbec, avšak vzhledem k úzkým kontaktům se sousedním Německem se objevuje v názvech některých českých cestovních kanceláří (20) německý výraz „Reisen“, např.: Maxi Reisen, Beck Reisen, Rudolf Reisen, Bohemia Reisen, Best Reisen, Fischer Reisen.

Jen jedna česká cestovní kancelář má ve svém názvu dohromady výrazy „travel“ a „tours“: Planet Tours and Travel.

Podobně jako u názvů egyptských cestovních kanceláří se i u těch českých jen málokdy setkáváme s výrazem „cestovní kancelář“ nebo zkratkou CK (7), např.: Neckerman Cestovní kancelář, Axia CK, GEOPS – CK, Gargano CK.

Stejně jako v Egyptě mnoho názvů cestovních kanceláří (22) tvoří zkratky, které mohou být někdy nesrozumitelné, např.: D&K Tour, s.r.o.- CK, BO-VA – CA, HB Tour, s.r.o. – CK, I-Travel – CK, ITBC, s.r.o. – CK, KO – Tour – CK.

Akronymy se v názvech egyptských cestovních kanceláří vůbec nevyskytují a i v ČR je nacházíme jen v malém počtu (10), např.: ČEDOK, AGMA Tour, AGRO Tour Praha, s.r.o., ASSIST – your way s.r.o., ČSAD Tišnov, REKOS, SACKA, SACR.

Součástí názvu mnoha českých cestovních kanceláří (96) je i forma obchodní společnosti (a.s., s.r.o., v.o.s.), což se v Egyptě nikdy neuvádí, např.: Natour spol. s r.o., Toledo, v.o.s., Čedok a.s., Exim Tours a.s.

Název řady českých cestovních kanceláří tvoří kompozitum, jehož částí je slovo „tour“ nebo „tours“ (14), např.: Kampanatour, Consultour, Datour, Jokratour, Kovotour plus, Monatour. V názvech egyptských cestovních kancelářích jsme se s kompozity setkali pouze dvakrát.

Pokud jde o kvalitativní přídavná jména, ta jsou v názvech českých cestovních kancelářích také obsažena, stejně jako v egyptských, jen v menším množství (10), např.: Blue Bell, Blue Sky Travel, Blue Style, West Holiday, Sunny Day Tour, Golden Travel, s.r.o.

Většina názvů cestovních kanceláří, jak egyptských tak českých, se skládá z jednoho, dvou nebo tří slov. Avšak v Egyptě je i velké množství názvů složeno ze čtyř nebo pěti slov, což je u názvů českých společností výjimečné (3): Albatros Travel and Expeditions, s.r.o., PaedDr. Jiřina Bártová CK J.B. Tour, Tip Top Art and Travel Agency.

Také používání křestních jmen a příjmení v názvech cestovních kancelářích je běžné, stejně jako v Egyptě, např.: Daniela Travel, Petr Kostelník – Pekos Tour, Věra Schmittová – VS Tours, Rudolf Reisen, CK Zemek, Honza Service.

Na rozdíl od egyptských cestovních kanceláří, které ve svých názvech často odkazují na egyptskou kulturu, nacházíme jen málo českých cestovních kanceláří, jejichž názvy jsou spojeny s českým

kulturním prostředím a památkami (12). Většinou jen obsahují název hlavního města Prahy, např.: Agency Interbohemia, s.r.o., IFB Bohemia, Dak Travel Prague, Euroagentura Praha, Global Blue Czech Republic, s.r.o., Fun in Prague, Ideal – Tour Praha, s.r.o., Miki Travel Prague, s.r.o., Srdce Evropy – Heart of Europe, Prague Inspiration, Praděd Inter – CK, Švejk Tour. Patrně to je zapříčiněno tím, že se většina českých cestovních kanceláří zabývá outgoingovou turistikou, kdežto egyptské cestovní kanceláře se soustřeďují na incomingovou turistiku.

Stejně tak jako v Egyptě jsou některé české cestovní kanceláře univerzální a nespecializují se na zájezdy do konkrétních zemí, což se odráží i v jejich názvech, např.: CK Poznání, Cesta ke zdraví, CK Turista, Favorit, a.s., CK GLOBALTOUR, CK Komfort. Jiné jsou naopak specializované a zdůrazňují již ve svém názvu cíle zájezdů, např.: Periscope Skandinávie, s.r.o. – CK, Pinocchio Viaggi – CK, Riviera Tour – CK, Spanish Tourist board, VisitBritain, Greece Tour Prague, China Tours.

Někdy je v názvech českých cestovních kanceláří obsaženo i jméno jiné společnosti, která patrně danou cestovní kancelář vlastní (24), např.: GOODWILL – vyšší odborná škola, s.r.o., Gymnázium, SOŠ a VOŠ, spol. s.r.o., Lapis Diamond, s.r.o., Mendlova univerzita v Brně, Město Strakonice, OREA Hotel Voroněž, Nova, s.r.o., Saturn – ČSAD Autobusy České Budějovice, a.s. – CK. Tento jev v Egyptě nenacházíme.

Některé názvy českých cestovních kanceláří působí humorně, i když si člověk občas klade otázku, proč je jejich majitelé zvolili, např.: Švejk Tour, Bobs Tour, Kiwi, s.r.o. – CK, Cherry Tour, Hroch atd.

Velmi mě překvapilo, že většina názvů českých cestovních kanceláří nepochází z českého prostředí a není vůbec spjata s českou kulturou. Některé názvy mi připadají nesrozumitelné a zdá se, že nemají žádný význam, např. Shenkos, Scantravel, Brenna, Charis Tour, Darkmay, Dery atd.

Očekával jsem se, že některé české cestovní kanceláře budou mít názvy spojené s křesťanskými poutními a posvátnými místy (např. Řím, místa připomínající život Ježíše Krista apod.), ale s ničím takovým jsem se nesetkal. V egyptském prostředí, jak jsme již zmínili, jsou cestovní kanceláře specializující se na poutní turistiku běžné.

Závěr

Z toho, co jsme výše uvedli, vyplývá, že většina majitelů cestovních kanceláří, jak v Egyptě, tak v České republice, se snaží vybírat pro své podniky názvy nápadné, exkluzivní a cizího původu. Někteří majitelé dávají přednost svým vlastním jménům nebo jménům rodinných příslušníků. Velký počet cestovních kanceláří používá ve svých názvech zkratky nebo akronymy, a to bez ohledu na to, jsou-li srozumitelné či nikoli.

Mnoho egyptských cestovních kanceláří si vybírá názvy spojené s egyptským kulturním prostředím a s egyptskou starověkou civilizací, kdežto české cestovní kanceláře se soustřeďují více na názvy spjaté s evropským kulturním prostředím a exotickými zeměmi.

Lze konstatovat, že volba názvu cestovní kanceláře, ať už v Egyptě nebo České republice, nepodléhá žádným pravidlům, je zcela svobodná a záleží jen na vůli majitele, jaký název zvolí. Bylo by vhodné, kdyby si cestovní kanceláře vybíraly jednodušší a výmluvnější názvy, aby se turisté, kteří jejich služeb využívají, mohli v této džungli cestovních kanceláří vyznat.

Literatura

Čechová, M (1995) *Názvy českých cestovních kanceláří.* In: Moldanová, D., Čechová, M., Horálek, J., Kolářová, I. (ed.). *Cesty a cestování v jazyce a literatuře. Sborník příspěvků z konference konané 6.–8. 9. 1994.*, Ústí nad Labem: Nakladatelství oficiální: PF UJEP, s. 20.

Kneselová, H. (1995) *Názvy cestovních kanceláří v Brně.* In: Moldanová, D., Čechová, M., Horálek, J., Kolářová, I. (ed.). *Cesty a cestování v jazyce a literatuře. Sborník příspěvků z konference konané 6.–8. 9. 1994.*, Ústí nad Labem: Nakladatelství oficiální: PF UJEP, s. 25.

O autorovi

Doc. Dr. Amr Ahmed Shatury působí jako docent českého jazyka na fakultě Al-Alsun Univerzity Ain Shams v Káhiře. Zabývá se jazykem a stylem psané publicistiky v česko-arabském kontextu. Je autorem Česko-arabského a arabsko-českého turistického slovníku a řady překladů.